

หลังจากที่บอกสิ่งสำคัญเป็นที่ภูมิใจ ปลื้มใจกันพอแล้ว เด็กๆจะถามถึงว่าใครเป็นที่สุดท้าย หรือเิ่งกว่าเพื่อนนั่นเอง เมื่อคนหนึ่งถามขึ้น คนอื่นๆก็สนับสนุนและเด็กทั้งชั้นก็เริ่มที่จะ มองมาทางสมใจ

“อยากรู้ไปทำไมกันนะ” ครูพูดปราศจากรอยยิ้ม

“อยากรู้ครับคุณครู พวกเราอยากรู้”

“หนูก็อยากรู้ค่ะ”

สมใจตาตกลงพื้นโต๊ะ รู้สึกเหมือนที่นั่งกำลังจะลุกเป็นไฟ ถ้าไม่เกรงใจครูเพ็ญ สักนิดจะวิ่งออกจากห้องไปทันที บ้าน...แม่...ไม่มีสิ่งใดที่สมใจปรารถนามากไปกว่าสองสิ่ง นี้ และแทบจะทุกลมหายใจเข้าออก ดูเหมือนจะมีอะไรบางอย่างกระซิบเตือนอยู่ตลอดเวลา ถูกหละ...ถ้าสมใจไม่หวังเสียคนเดียว แล้วใครล่ะจะมาเป็นหวังเป็นโยแทน ในเมื่อ ตำบลทั้งตำบลสมใจรู้สึกว่ามีแต่แม่และสมใจเองเท่านั้นที่รู้ว่าตนเองยังเป็นส่วนประกอบ เล็กๆอยู่จุดหนึ่ง

“เมื่อพวกเธออยากรู้ครูก็จะบอก”

“ใครคะ คุณครู”

ครูส่งสายตามาประสานกับสมใจจนแทบหลบไม่ทัน ในสายตาของครูมีแต่ เห็นใจ ขอภัยและไม่มีแววโกรธซึ่งเด็ดจันท์แต่ประการใด ทำไมสมใจจะไม่ทราบ ว่า ครูกำลังจะบอกว่า เขาเองคือคนที่โง่ที่สุดของห้อง แต่ครูก็ทำหน้าที่บอกให้ศิษย์ที่ต้องการ ทราบรับรู้เท่านั้น สมใจรู้ว่าสายตาศูขอลูคะโทษและไม่ได้แสดงที่ทำอาการว่า “ประจักษ์” แต่อย่างไร

“สมใจได้ที่สุดท้ายของห้อง” น้ำเสียงตอหน้ำยของครูออกจะสั้น เด็กๆโห่สั้น ด้วยความขบขัน ไม่มีปฏิกิริยาสนองตอบจากสมใจ นอกจากอาการก้มหน้าเงียงอย่างที่เคย ทำอยู่เป็นประจำ

ครูเพ็ญบอกให้เด็กเงียบเสียงไปอย่างรวดเร็ว และหันมาทางสมใจ

“สมใจ”

“ครับ” สมใจลุกขึ้นยืนตัวตรง ลมจากหน้าต่างพัดพาผมยาวเป็นกระเซิงปลิว ไปคนละทิศละทางไม่มีระเบียบ

“เธอไม่ต้องเสียใจดอกนะที่ได้ที่สุดท้าย” น้ำเสียงของครูมีแววปรารถนาอยู่เต็มเปี่ยม

“ครับ”

“ถึงอย่างไรเธอก็ได้เลื่อนขั้นนะ เธอขาดมากเกินไปการเรียนจึงอ่อน ปี่หน้าอยู่ป.3 เธอคงเก่งขั้นนั้นนะสนใจ”

สนใจเรียบ ไม่อยากตอบและไม่อยากพูดอะไรทั้งนั้น ปี่หน้าหรือ? ยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าสนใจยังจะได้มาเรียนอีกหรือเปล่า เด็กอย่างสนใจโรงเรียนน่าจะไล่ออกไปตั้งนานแล้ว ครูประจำชั้นป.3 ปี่หน้าคงจะเกลียดสนใจ แล้วสนใจจะเรียนร่วมชั้นกับคนอื่นๆได้หรือ? อยากกลับบ้าน อยากเห็นแม่ แม่อาจจะหิว ก็ใครเล่าจะดักข้าวป้อนให้แม่

“นั่งลงได้แล้วสนใจ” สนใจนั่งลงตามคำสั่งของคุณครู

“ปี่หน้าครูยังเป็นครูประจำชั้นห้องเธอนะ”

“จริงๆหรือ คุณครู” สมบูรณ์ถามออกมาอย่างตื่นเต้น

“จริงค่ะ ครูจะย้ายไปเป็นครูประจำชั้นป.3 ในปีหน้า ก็พอดีเจอกับพวกเธออีกหรือใครเบื่อครูแล้ว”

“ไม่เบื่อครับ ไม่เบื่อเลย พวกเรารักคุณครู”

เด็กๆทุกคนรักครูเพ็ญ ใช่แต่เด็กในชั้นของครู เด็กชั้นอื่นๆก็ชอบครูเพ็ญ สนใจรู้สึกมีความหวังฉาบขึ้นในใจชั่วขณะ เกือบจะแสดงอาการดีใจออกมาจนหน้า ครูเพ็ญยังอยู่ สนใจอาจไม่ปฏิเสธที่จะเรียนก็ได้

“ขอบใจค่ะ ครูขอบใจพวกเธอทุกคนที่ยังรักครู เอาหละ...ตอนนี้ครูจะถามว่า ปิดเทอมนี้พวกเธอจะทำอะไรกัน”

“ตอนปิดเทอมหรือคะคุณครู”

“คะ ใครมีโครงการจะทำอะไรก็บอกให้เพื่อนทราบ ปิดเทอมเราจะได้อาณาเล่ลู่กันฟัง”

สนใจรู้สึกร้อรอนจนแทบระงับไม่อยู่ ทำไมจะต้องถามด้วยนะ ได้ประโยชน์อะไร? สนใจต้องการกลับไปดูแลแม่ สนใจไม่มีเวลาสนุกรื่นเริงมากมายเหมือนคนอื่นๆ

“เอาเริ่มตั้งแต่สมบูรณ์ก่อน แล้วต่อไปเรื่อยๆ”

“ผมจะไปพักผ่อน ตากอากาศที่ภูเก็ตครับ พ่อบอกเอาไว้แล้ว”

“ผมจะนอนพักผ่อนให้สบายครับ”

“หนูจะไปอยู่กับคุณยายที่กรุงเทพฯค่ะ”

“คุณพ่อจะพาผมเที่ยวเมืองเหนือ และพักอยู่ในกรุงเทพฯ จนกว่าจะเปิดเทอมครับ” สวัสดิ์บอกด้วยท่าทางยินดี เด็กๆพลอยตื่นเต็นไปกับคำพูดของเขา

“หนูจะหัดทำกับข้าว หัดทำขนม”

“ผมจะเอาเงินที่พ่อให้เป็นรางวัลใส่กระปุกออมสินครับ”

“ผมจะไปเที่ยวกับน้ำ”

ทุกคนล้วนแต่มีโปรแกรมส่วนตัวในจะปิดเทอมด้วยกันทั้งนั้น อย่างสามคนเด่นของห้อง คือ สมบูรณ์ สุริยา และสวัสดิ์ เขามีโปรแกรมเกี่ยวกับอย่างสนุกสนาน สมใจนึกไม่ออกเลยว่าตนเองจะต้องทำอะไร สมใจไม่สามารถกำหนดชีวิตของตัวเองได้ อยู่มาทุกวันนี้ดูเหมือนกาลเวลาและสิ่งที่ผ่านเข้ามาเป็นตัวกำหนดเสียมากกว่า ดังนั้นพอถึงคราวสมใจซึ่งเป็นคนสุดท้าย สมใจจึงได้แต่ยืนก้มหน้าริมฝีปากสีระริกด้วยความสะเทือนใจและความน้อยอกน้อยใจ ในชีวิตของตนที่เริ่มจะประดังเข้ามา

“ว่าไงสมใจ เธอจะทำอะไรในระยะปิดเทอม” สมใจนิ่ง ก็ไม่รู้จะตอบอะไร และไม่รู้จะพูดอะไรมากไปกว่ายื่นเฉยๆ

“เธอยังไม่ทราบว่าจะทำอะไรใช่ไหม สมใจ” ครูถาม

“ครับ”

ดูเหมือนสมใจจะเป็นตัวปัญหาของห้องไปเสียทุกอย่าง ดูๆไปก็เหมือนกับถ่วงความเจริญ ความก้าวหน้าของคนอื่น แต่สมใจก็ไม่อาจแก้ไขได้ ในเมื่อฐานะความเป็นอยู่มันต่างกัน ใครจะรู้ว่าเด็กชายอายุย่าง 8 ขวบ เป็นถึงหัวหน้าครอบครัว ต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างภายในบ้าน ตัดสินปัญหาความป่วยไข้ ปากท้องด้วยตนเอง

ครูไม่ได้ตำหนิสมใจเลยแม้แต่ทางสายตา ครูเพียงแต่บอกว่า

“เอาหละ...ตอนนี้เธอยังไม่มี แต่เปิดเทอมเธอจะต้องมีเรื่อง มีประสบการณ์ มาเล่าให้เพื่อนฟังมากด้วย เชื่อมัยสมใจ”

“ครับ”

หลังจากนั้นครูก็ปล่อยกลับบ้าน สมใจแทบถลาออกจากห้องไปทันที บ้านและแม่ผูกพันอยู่ในหัวใจของสมใจ แม้จะเป็นบ้านที่โกรโโกโส แม่ที่ผอมเหลือแต่กระดูก แต่ที่ไหนหรือ? จะให้ความสุขแก่ใจเท่ากับบ้านและแม่ สมใจเร่งฝีเท้าและวิ่งเป็นระยะๆ

“สมใจ สมใจ คอยครูก่อน”

สมใจชะงักฝีเท้าลงเมื่อได้ยินเสียงเรียก ไม่น่าเป็นไปได้ ครูเพ็ญขี้จักรยานตามสมใจมา และหยุดลงข้างๆ

“ไกรธครูมัยสมใจ ที่ครูบอกเพื่อนๆว่า เธอได้ที่สุดท้าย” ครูถามด้วยอาการ หอบๆ

ไม่มีรอยยิ้มจากสมใจ นอกจากน้ำเสียงที่เปล่งออกมา “ไม่ไกรธครับ มันเป็นความจริงนี้ครับคุณครู”

“ขบใจเธอมาก...อ้อ ว่าแต่เธอไม่มีโครงการทำอะไรเลยในระยะปิดเทอมจริงๆหรือ”

“จริงๆครับ ผมมีชีวิตเป็นธรรมดาเหมือนอย่างทุกวันที่ผ่านมา”

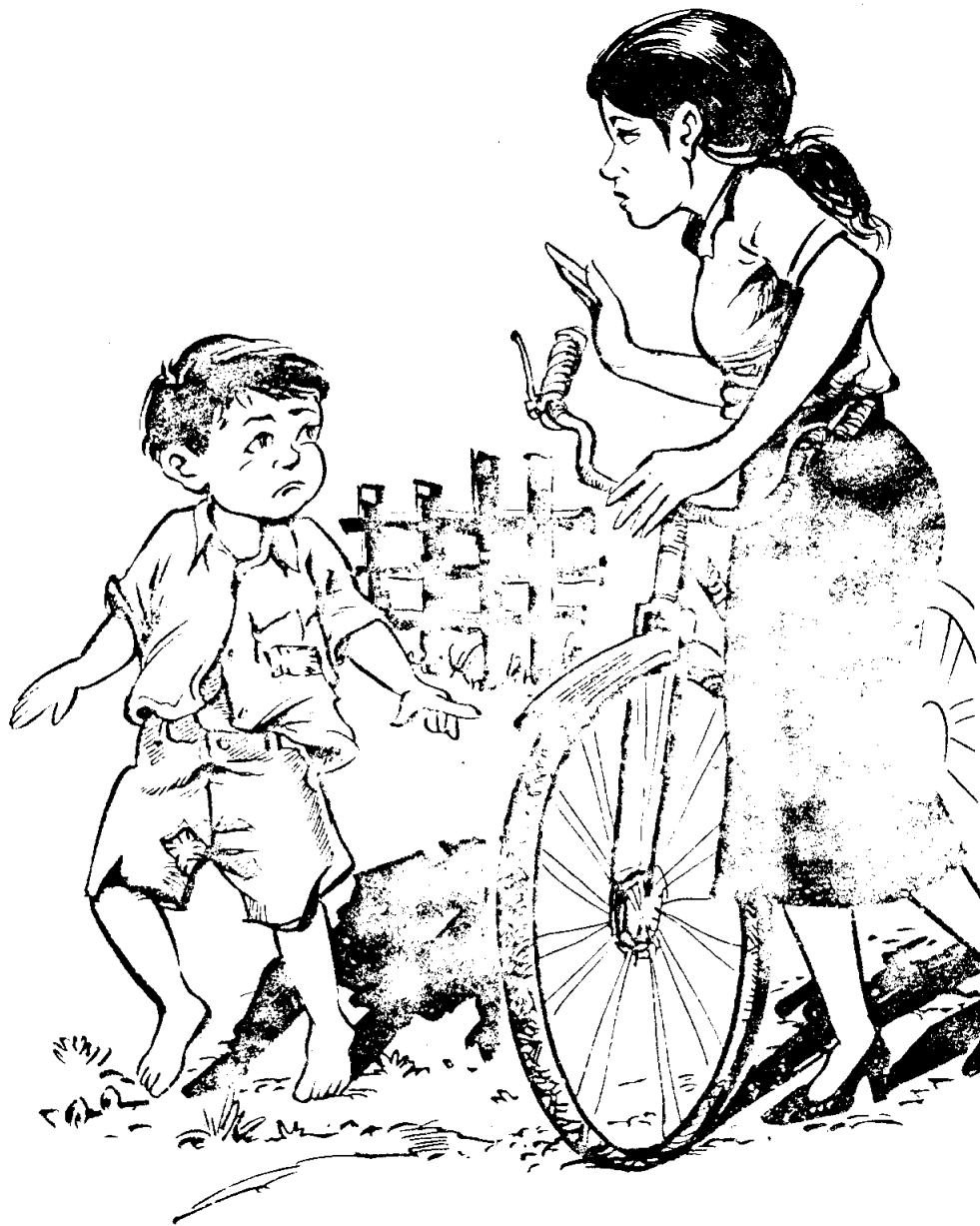
“ครู....”

“ผมต้องรีบกลับบ้านครับ”

“ครูหวังว่าเปิดเทอมคงได้พบเธออีกนะสมใจ และคงจะได้ฟังเรื่องราวสนุกๆ ในระยะปิดเทอมของเธอ” ครูเพ็ญมองใบหน้าเฉยเมยปราศจากความรู้สึกของสมใจอย่างไม่เข้าใจ

“ที่บ้านมีอะไรดีหรือสมใจ เธอถึงอยากกลับบ้านนัก”

“ดีหรือครับ” สมใจส่ายหน้า “ที่บ้านผมไม่มีอะไรดีหรอกครับ มีแต่บ้านๆและแม่ที่นอนป่วยมาเป็นปีแล้วเท่านั้น”

ଶ୍ରୀମତୀ

“สมใจ...” ครูเพ็ญอุทานด้วยความตกใจ กว่าจจะรู้ว่าอีกทีสมใจก็วิ่งกลับไปจาก
สายตาเสียแล้ว

สมใจมาถึงบ้าน ปราดเข้าหาแม่ในห้องทันที เครื่องประดับในห้องไม่มีอะไร
มากไปกว่าหยากไย่ตามมุมห้อง เสื้อขาดๆผืนหนึ่งซึ่งมีผู้หญิงวัย 30 ผอมเหลือแต่กระดูก
นอนทับอยู่เท่านั้น อย่างอื่นก็มีชั้นน้ำเก่าๆเป็นคราบใบหนึ่ง ห้อยราคาถูกๆอีก 2-3 ห่อ

“แม่หิวข้าวหรือยังแม่”

“ยังหอรอกลูก ลูกไปกินเถอะ ไม่หิวอะไรเลยแม่ละ” จบคำพูดที่แหบแห้งสั้น
เครือก็ไอออกมาหลายครั้งติดๆกัน

“แต่แม่ต้องกินข้าวบ้าง เดี่ยวผมจะไปตักให้”

“เอ้อ...สักนิดก็ดี พอได้กินยา”

“แม่กินข้าวอาจจะแข็งแรงขึ้น”

สมใจจึงไปตักข้าวต้มใส่กะละมังเก่าๆ กระด่ำกระด้างมาป้อนให้แม่ ซึ่งแหบ
จะกวนหาเม็ดข้าวไม่เจอ มีแต่น้ำขาวขุ่นซึ่งต้มจนเป็นเลน

หลายวันผ่านไป วงจรชีวิตของสมใจและแม่ก็อยู่อย่างเดิม เพียงแต่สบายขึ้น
นิดตรงที่สมใจไม่ต้องไปโรงเรียน มีเวลาปรนนิบัติแม่มากขึ้น

ข้าวในถังเหลืออยู่ไม่กี่เสียง กินอย่างประหยัด เข้าข้าวต้ม เทียงต้มน้ำหรือหา
อะไรพอให้คลายหิวไปก่อน เย็นก็ต้มข้าวอีก เดือนหนึ่งคงยังพออยู่ได้ แต่หลังจาก 1 เดือน
ผ่านไปแล้วนี่สิ จะกินอะไร จะทำอะไร สมใจนึกไม่ออก มันมีดมนตื่นตันไปหมด กับข้าว
นั้นพอหาได้อยู่หอรอก ทงเบ็ดในคลองพอได้อยู่บ้าง ผักบุงแถบชายคลองก็พอมีให้เก็บ
มีเวลามากๆก็เข้าป่าไปหารังมดแดง

หลังจากโรงเรียนปิดมาสิบกว่าวัน เช้าวันนั้นในขณะที่สมใจกำลังป้อนข้าวให้
แม่อยู่ ก็มีเสียงเรียกอยู่หน้าบ้าน สมใจรีบออกมาพบอย่างรวดเร็ว

“อ้าวไอ้ไกร มีงมีอะไรหรือวะ”

“กูมาหาเมิง”

“เรื่องอะไรหรือวะ” สมใจถามพลางมาหยุดยืนอยู่ตรงหน้า ไกรลากแขนสมใจ
มานั่งที่แคร่ไม้ไผ่ต้นมะม่วงหน้าบ้าน

“ได้ข่าวว่ามีสอบได้ที่สุดท้ายหรือวะ”

“ใช่” สมใจตอบอย่างไม่รู้สึกสะเทือนใจแต่อย่างใด

“เห็นว่าตอนเขาถามว่ามีโครงการจะทำอะไรบ้างตอนปิดเทอม มึงก็ตอบ
ไม่ได้”

“ก็ไม่มีโครงการอะไรจริงๆนี่”

ไกรอยู่ห่างจากบ้านของสมใจไปไม่กี่หลังคาเรือน เป็นเพื่อนเล่นกันมาตั้งแต่
เล็กๆ ไกรแก่กว่าสมใจ 2 ปี ความที่ไม่รักเรียนไกรจึงออกเสียดังแต่อยู่ป.2 มาเที่ยวบุเลงๆ
ทางเบ็ด เลี้ยงควาย สรวลเสเฮฮาไปวันๆ

“แต่กูคิดออกแล้วว่าจะทำอะไร”

“ทำอะไร” สมใจถามอย่างตื่นเต็น

“ปลูกผัก กูได้ยินเขาพูดเรื่องปลูกผักทางวิทยุเมื่อคืนนี่เอง กูจึงคิดว่าถ้าเรา
ปลูกผัก ยิ่งหน้าแล้งอย่างนี้ผักยิ่งแพงเราจะได้เงินมากทีเดียวนะ”

“เราจะทำสองคนหรือ” สมใจพอมองเห็นทางที่ไกรอธิบายให้ฟัง

“สองคนนี่แหละ ไม่ลำบากอะไรนักหนา เพียงแต่เราขยันรดน้ำ คอยหาแมลง
อยู่บ่อยๆ กูจะยืมเงินพ่อซื้อยามาฉีดถ้าได้”

“ปลูกผักอะไร”

“ผักกาดชี่ จะปลูกอย่างอื่นด้วยก็ได้ พวกแตงกวา พริก หรือมะเขือ”

สมใจมองเห็นทางว่าจะสำเร็จจริงๆ ยิ่งทำกันสองคนด้วยแล้วก็พอจะเป็นที่
ปรึกษากัน ช่วยกัน

“ปลูกตรงไหน” สมใจถาม

“หลังบ้านมึงนี่แหละ ดินก็ดี บ่อก็อยู่ใกล้ หลังบ้านนี่ดินมึงทั้งนั้นไม่ใช่หรือ?”

สมใจพยักหน้าพูดว่า “กูจะลองพูดกับแม่ดูก่อน”

“อ้อ...ตอนเย็นๆจะมาฟังคำตอบมึง ถ้าตกลงพรุ่งนี้เราก็มือลงมือกันเลย”
สมใจพาเรื่องไปปรึกษาแม่ แม่เห็นด้วยทันทีและไม่ได้หวงที่แต่ประการใด
ซ้ายังบอกว่า

“ปลูกได้เท่าไรก็ปลูกไป ถ้าหลายๆคนก็ยิ่งดีนะลูก จะได้ช่วยกันหลายๆแรง
ปลูกได้มาก จะได้กลายเป็นสวนผักไป”

“ผมจะลองครับแม่”

ดังนั้นเมื่อถึงเวลาเช้าจริงๆจึงมีเด็กมาร่วมนงานกันถึง 6 คน คือไกร โมทย์ ศักดิ์
ต้อง เกียรติและสมใจ รวมเป็น 6 คน ตกลงกันว่าทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และ
จะไม่ทะเลาะกัน

ทั้ง 6 คนช่วยกันบุกเบิกที่อย่างสนุกสนาน ทุกคนทำงานเหมือนไม่รู้จักกับความ
เหน็ดเหนื่อย ดังนั้นช่วงเวลาอาทิตย์เดียวผ่านไป ร่องผักกาดหลายร่องทั้งใหญ่และยาวก็
ผุดขึ้นมาดูจนรมิต ไม่มีใครคาดคิดว่านั่นคือฝีมือของเด็กตัวเล็ก 6 คนเท่านั้น ในร่องดินดำ
เป็นปุ๋ยพร้อมจะทำการปลูกได้ทันทีที่มีเมล็ดพันธุ์ ซึ่งวีวีควายจากบ้านของไกรกลายเป็น
ของมีค่าขึ้นมาทันที ขนมาพรวนปนกับหน้าดินอย่างไม่รู้เหนียว

“เราจะปลูกกันยังงี้” สมใจเอ่ยถามขึ้น ไบหน้าไซกด้วยเหงื่อ เขาเพิ่งจะพบ
ความสุขอย่างแท้จริงก็ตอนร่วมมือกันทำงานนี้เอง

“ปลูกแบบหยอดหลุมเลย จะได้ไม่ต้องเสียเวลาเพาะและไม่ต้องย้ายกลับไป
กลับมา” ไกรซึ่งเปรียบเสมือนหัวหน้าให้ความเห็น

“ดีแน่เธอ” ต้องไม่ค่อยแน่ใจ

“แน่ใจเถอะน่า เราหยอดหลุมละ 3-4 เม็ด พอโตขึ้นเราก็ถอนออก เอาต้น
แข็งแรงที่สุดไว้ต้นเดียว มีข้อเสียก็แต่เปลืองเมล็ดพันธุ์สักนิดเท่านั้น หรือใครว่าอย่างไร”

ในที่สุดก็ตกลงกันตามที่ไกรว่า และยังคงตกลงกันอีกว่าจะลงแดงกว่าและมะเขือ
ด้วย ตกลงกันว่าจะช่วยกันออกเงินซื้อเมล็ดพันธุ์

“กูไม่มีเงินเลยจริงๆ” สมใจบอกพลาจหน้าเศร้า

“ว่าอย่างไรกันนี้ ใจมันไม่มีเงินออกค่าเมล็ดพันธุ์”

ไกรโบกมือ ทำสีหน้าเป็นเรื่องเล็กน้อย “ไอ้ใจมันไม่มีเงินออก ก็ไม่ต้องออก ความจริงไอ้ใจมันลงทุนกว่าเราเยอะ ที่ดินมันที่เราทำกันอยู่นี่ไง”

“จริงด้วย เป็นอันว่าพวกเราห้าคนช่วยกันออก” ศักดิ์ล้อยตาม

“เราจะเริ่มหยอดหลุมเมื่อไหร่” สมใจถาม สีหน้าค่อยแจ่มใสขึ้น รู้สึกรักเพื่อน กลุ่มนี้ขึ้นอย่างฝังใจ คนที่เข้าโรงเรียนเหมือนสมใจก็มีอยู่คนเดียวคือ โมทย์ แต่อยู่ชั้นสูงกว่าสมใจชั้นหนึ่ง นอกนั้นออกโรงเรียนแล้วทั้งสิ้น และทุกคนก็ฐานะทางบ้านย่าแม่เท่าๆกัน

“เริ่มตอนเย็นพรุ่งนี้เลย เย็นนี้เอาเงินมารวมกัน จะได้ไปซื้อมาแซ่ไว้ก่อนสักคืน”

“แซ่ด้วยหรือวะ”

“หยอดหลุมเราต้องแซ่ มันจะงอกเร็ว”

หลังจากแยกกันกลับบ้าน สมใจรีบขึ้นบ้านไปหาแม่ ดูระยะนี้หน้าตาแม่แจ่มใสขึ้น แม้อาการจะไม่ดีขึ้นก็ตาม อาจจะเป็นเพราะงานที่สมใจกำลังทำร่วมกับเพื่อนๆก็เป็นได้ เพราะแม่ติดตามถามข่าวคราวอยู่ตลอดเวลา วันนี้ก็เหมือนกัน พอเห็นหน้าสมใจก็ถามทันที

“เป็นไงลูกเหนื่อยมั๊ย”

“เอ้อๆ” แม่พยักหน้ายิ้มเชียวๆ “ว่าแต่ไปถึงไหนกันแล้ว”

“เย็นพรุ่งนี้จะหยอดหลุมแม่”

“ช่วยกันคืออยู่หรือลูก”

“พวกเราสามัคคีรักใคร่กันมากครับแม่ ขนาดวันนี้ผมไม่มีเงินออกค่าเมล็ดพันธุ์ พวกมันยังไม่ว่าอะไร”

แม่ยิ้มเนือยๆที่มุมปาก “ขอให้รักกันไว้ให้มากๆเถอะลูก เติบโตขึ้น เรายังจะต้องพึ่งพาอาศัยกันมากน่ะ”

วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางความสนุกและสุขใจของพวกเขา ไบ ผักกาดโตขึ้นเกือบเท่าฝ่ามือ พวกเขาเด็กๆเต็มปุย รดน้ำ หาแมลงกันอย่างสนุกสนาน เถาของแดงกว่าพันขึ้นร้านเขียวข่มู่ม ต้นมะเขือต้นลมใบตึกันพับๆ เด็กๆนั่งมองผลงานของตนเองอย่างชื่นชม

“อีกไม่ถึงเดือนกระมัง ผักกาดเราจะไ้ขาย” ไกรพูดขึ้นสายตาได้ไปตามร่อง ผักกาด ร้านแดงกวางและร่องมะเขือ

“นานกว่านั้นมัง” ศักดิ์ออกความเห็นบ้าง

“ยังไม่แน่ ต้องคอยดูไปเรื่อยๆ พวกเราปลูกครั้งแรกยังไม่ทราบแน่นอน”

“ว่ายังไงใจ” เกียรติหันมาถามสมใจ

“สุขใจอย่างเดียวเพื่อน” สมใจตื่นตันจนรู้สึกเหมือนมีอะไรมาจุกคอหอย

“ไม่แน่ใจว่าจะเป็นผลงานของพวกเรา ทุ๊กพวกมึงเหลือเกิน”

ทุกคนเียบไปกับคำพูดของสมใจ ไซ้ซึนนะ...ตั้งแต่ทำงานร่วมกันดูจะแยกกัน ไม่ออกเลย ไปไหนไปกัน ทำอะไรร่วมกัน และเจอกันแทบทั้งวันในสวนผัก คอยเฝ้าดูแล เป็น ไก่ วัว ควาย ที่อาจจะเข้ามาทำความเสียหายให้ได้ เพราะไม่ได้ทำไร่ สมใจคิดว่า ทำไมตนเองถึงไม่มีเพื่อนดีๆเข้าใจกันเหมือนอย่างที่บ้านในขณะที่อยู่โรงเรียน อาจจะเป็น เพราะฐานะความเป็นอยู่มันแตกต่างกันนั่นเอง นึกถึงครูเพ็ญ ปานนี้ครูคงสุขสบายอยู่ที่บ้านในจังหวัด ครูเคยบอกว่าบ้านของครูอยู่ในตัวเมืองเลยทีเดียว

“แม่เอ็งเป็นยังไงบ้างใจ” ไกรถามขึ้น

“ก็ยังไม่เหมือนเดิม ฎก็ไม่ว่าเมื่อไหร่แม่จะหายเสียที”

ดวงหน้าของสมใจหมองคล้ำเมื่อพูดถึงแม่ ทุกคนนั่งเียบมองสมใจอย่างเห็นใจ ในที่สุดไกรก็พูดขึ้นว่า

“เราไปเยี่ยมแม่ให้ใจกันดีกว่า”

“ตกลง ไปก็ไป”

“พาพวกเราไปเยี่ยมแม่เอ็งเถอะให้ใจ” ต้องพูดขึ้น พยักหน้ากับสมใจ

สมใจนำหน้าเพื่อนอ้อมไปหน้าบ้าน แล้วพากันขึ้นเรือน สมใจเข้าไปหาแม่ก่อน บอกกับแม่ว่าเพื่อนๆมาเยี่ยม

“ให้เข้ามาเถอะลูก”

สนใจพยักหน้ากับเพื่อนที่ออดังอยู่ตรงประตู เป็นเชิงบอกให้เข้าไปได้ เด็กๆ
ค่อยๆ แทรกตัวผ่านประตูเข้าไปที่ละคน นั่งลงบนพื้นอย่างเรียบร้อยทุกคน

“มาเยียมป้ากันหรือลูก” แม่ถามเป็นเชิงทักเสียงแหบแห้ง

“ครับ พวกเรามาเยียมกัน มาหลังบ้านทุกวันแต่ไม่ได้ขึ้นมาเยียม” ไกรบอก

“เป็นไง ปลุกผักกันขึ้นดีอยู่หรือ”

“ขึ้นดีครับ กำลังโตอย่างรวดเร็วเลยครับ ไม่นานคงได้ขาย”

“เอ้อ...รักกันไว้เถอะลูกเอ๊ย เป็นเพื่อนตายกัน ช่วยเหลือกันไม่เสียหายหรอก
เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาแล้วจะรู้”

คุยกันอีกพักใหญ่ เด็กๆ จึงลาลงจากเรือน ไกรเรียกสนใจลงมาด้วย มาชุมนุมกัน
ที่สวนผักอีกครั้ง

“ทำไมมึงไม่ตามหมอมารักษาแม่มึงวะไอ้ใจ” ไกรถามขึ้น

สนใจส่ายหน้าเหมือนท้อแท้ใจ “ตามยังไงกัน หมอมารักษาเขาก็ต้องเอาเงิน
แล้วกูจะเอาเงินที่ไหนให้หมอล่ะ”

ทุกคนเงิบไปกับเหตุผลของสนใจ ความจริงอนามัยก็อยู่ไม่ไกลนัก มันเสีย
แต่ว่า ไม่มีเงินอย่างเดียวเท่านั้น ทุกคนเมื่อรักกันก็เห็นใจกัน แต่ไม่รู้จะช่วยเหลือแก้ไข
ประการใด เพราะต่างคนต่างก็ยากจนด้วยกันทั้งนั้น ในที่สุด ไกรคนหัวไวกว่าเพื่อนก็พูด
ขึ้นว่า

“นี่เป็นความเห็นของคุณเดียวนะ ที่จะช่วยแม่ไอ้ใจ”

“ทำยังไง” ทุกคนกระตือรือร้นที่จะรู้และอยากช่วยเหลือ

“กูว่าพวกเราสละผักทั้งหมดให้ไอ้ใจมัน ให้มันขายรักษาแม่ หรือใครว่าอย่างไร”

“อย่า...อย่าทำอย่างนั้น พวกเราทำร่วมกัน ต้องมีสิทธิ์ได้เท่ากัน” สนใจร้อง
ห้ามเสียงหลง เพราะมันออกจะเป็นการเอาเปรียบเพื่อนเกินไป

“อย่าเพิ่งไอ้ใจ สឹมแล้วหรือว่าเราจะช่วยเหลือกัน”

คำพูดของไกรทำให้สนใจเงิบลง แม้จะยังตะขิดตะขวงใจอยู่มากก็ตาม ใน

ที่สุดผลการตกลงทุกคนยอมตามข้อเสนอของไกรอย่างเต็มใจยิ่ง สมใจก็มหน้าจืดจางตันใจ จนพูดไม่ออก น้ำตาคลอหน่วย

“ผักทั้งหมดนี่นะ ขายได้เป็นพันทีเดียว จำได้มั๊ยที่พ่อกุมมาดูแล้วพูดกับพวกเรานะ” ไกรพยายามให้กำลังใจแก่เพื่อนว่าค่ารักษาพยาบาลต้องพออย่างแน่นอน

“แล้วเราจะทำยังไงกันต่อไป ผักยังขายไม่ได้แน่” เกียรติพูดขึ้นอย่างใช้ความคิดดูๆแล้ว ยามที่ต้องการสิ่งจริงจังทุกคนก็พร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ได้เสมอ ไม่ได้เหลาะแหละหละหลวม

“กูดิดเอาไว้แล้ว” ไกรว่ายิ้มๆ

“ทำยังไง”

“พวกเราจำเป็นต้องเสี่ยง และต้องกล้าด้วย เราจะไปอนามัยกันวันนี้ และตอนนี้แหละ”

“ยังไม่บอกเลยจะทำยังไง” ศักดิ์ขัดขึ้น

“เราต้องเล่าเรื่องให้หมอฟังตามจริงทุกอย่าง เผื่อแถมจะเห็นใจ แล้วเราก็ให้สัญญาว่าจะดูแลผักให้ดี และขายผักเอาเงินให้แกคนเดียว”

“เข้าท่า...ดีจริง” เด็กๆตบมืออย่างดีใจ ไกรนั้นเหมาะจะเป็นหัวหน้าคนจริงๆ แม้จะไม่ได้เรียนหนังสือ แต่ปัญหาทุกอย่างดูเหมือนไกรจะเป็นผู้คลาปมทุกทีไป

“ตกลงนะใจ” ไกรหันมาทางสมใจ ซึ่งบัดนี้น้ำตารินด้วยความซึ่งในน้ำใจของเพื่อน บอกไม่ถูกว่ารู้สึกยังไง

“ตามใจพวกเอ็ง กูพูดไม่ออกแล้ว”

ทุกคนเข้าใจสมใจดีว่าน้ำตานั่นออกมาจากความตื่นตันใจในส่วนลึก โหมย้นนั้น น้ำตาพาลจะไหลตามเพื่อนออกมาด้วย

“ไปบอกแม่มีงก่อนใจ แต่อย่าบอกเรื่องที่เราจะไปหาหมอกันนะ บอกแต่ว่าออกไปข้างนอกก็แล้วกัน เผื่อที่ไม่สำเร็จขึ้นมา”

ชั่วเวลาไม่นาน เด็กทั้ง 6 คนก็มาอยู่หน้าสถานีอนามัย หมอประจำเป็นผู้ชายท่าทางใจดี พอเห็นพวกเด็กๆก็ร้องทักทันที

“อ้าว...หนูๆมาทำไมกัน เข้ามานั่งก่อนซิ”

ทุกคนก้าวเข้าไปใกล้ๆหมอม ไกรยกมือไหววก่อน ทุกคนทำตาม ซึ่งได้นัดแนะกันมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อีกทั้งถ้อยคำที่จะพูดกับหมอก็ช่วยกันคิดมาตลอด ทางไกรเริ่มตามแผนที่วางไว้ทันที

“พวกเรามาขอความช่วยเหลือจากคุณหมอครับ”

“มีอะไรหรือ? เอ้า...นั่งกันที่ม้ายาวนั้นก่อนดีกว่า แล้วเราจะพูดกัน”

เด็กทั้ง 6 ทรวดนั่งลงบนม้ายาวที่คุณหมอชี้ ทุกคนปิดปากเงียบสงบเสียงมปล่อยให้เป็นที่ของไกรคนเดียว หมอทอดนั่งลงบนเก้าอี้ตรงข้าม

“มีเรื่องอะไรก็ว่ามาเถอะ” หมอพูดยิ้มๆอย่างเอ็นดู ไม่นึกว่าเด็กตัวเท่านี้จะมีเรื่องขอความช่วยเหลือด้วย

ไกรเริ่มเล่าความเป็นไปทั้งหมดอย่างละเอียด ซึ่งคุณหมอก็ฟังอย่างตั้งใจโดยมิได้ขัดคอ ไกรสรุปในตอนท้ายว่า

“พวกเราเป็นเด็กจนๆทั้งนั้น หวังว่าคุณหมอกองสงสารพวกเรา”

“ทำไมไม่มาตามหมอละสมใจ” คุณหมอหันมาถามสมใจท่าทางขมขื่น

“ผมไม่กล้าครับ เราไม่มีเงินที่บ้านเลยแม้แต่บาทเดียว”

หมอถอนใจอย่างหนักหน่วงจนเด็กๆช้ำใจเสีย นึกว่าหมอมจะไม่ช่วย แต่แล้วสมใจก็ถึงกับกรากเข้ากราบที่เท้าของหมอ ร้องให้ออกมาดังๆเมื่อหมอพูดว่า

“เดี๋ยวนะ ผมขอเวลาเตรียมเครื่องมือประเดี๋ยว แล้วเราจะไปกัน”

คุณหมอม่อยประคองร่างที่สั่นระริกความปลื้มปิติใจเป็นล้นพ้นมาโอบไว้อย่างปลอบใจ พลังก็พูดว่า

“คราวหลังไม่ต้องกลัวนะ หมอมีหน้าที่ช่วยเหลือคนเจ็บป่วยทุกคน”

“ครับ...หมอ” สมใจตอบด้วยเสียงสั่นสะท้าน

คุณหมอหายเข้าไปข้างในครู่หนึ่ง ออกมาพร้อมกับหีบเครื่องมืออันเล็กๆ 2 หีบ เด็กๆอาสาถือให้ขลุมน คุณหมอหัวเราะด้วยความเอ็นดูเด็กๆ พลังบอกว่า

“ให้หมอมือเองดีกว่า ของต้องระวังทั้งนั้นเดี๋ยวจะพาหกล้ม”

ทั้ง 6 คนปลื้มใจเป็นที่สุดที่ทำงานได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สมใจยิ้มหัวตลอดทางแม้ขอบตาจะยังแดงๆเพราะเพิ่งผ่านการร้องไห้ มีหมอแม็กก็คงหายจะได้หมดเวรหมดกรรมกันเสียที

“แม่ป่วยอยู่นานแล้วยังสบาย” หมอเอ่ยถามเบาๆ

“นานแล้วครับ เกือบจะเป็นปีได้แล้วครับ แต่เพิ่งจะนอนลุกไม่ขึ้นเมื่อสองสามเดือนมานี้เองครับ”

ทั้งหมดเร่งฝีเท้าขึ้น ชั่วโมงไม่นานก็ถึงจุดหมาย สมใจพาหมอเข้าไปในห้องเด็กคนอื่นๆออกอยู่ข้างนอก แม่ตกใจเมื่อเห็นสมใจพาหมอเข้ามา แม่ยกมือไหว้หมออย่างงอๆเงินๆปราศจากริ้วแรง

“สมใจเขาไปตามผมมาครับ” หมอบอกยิ้มๆพลางหันไปเปิดหีบเครื่องมืออุ่นอยู่ สมใจรีบปลื้มตัวออกมาข้างนอก

ไม่นานนักหมอก็ออกมาจากห้อง ยิ้มให้พวกเด็กๆ สมใจกรากเข้าเกาะแขนหมอถามว่า

“แม่ผมเป็นอะไรบ้างครับ”

“ไม่เป็นไรหรอก อีกไม่นานก็คงหาย เตือนแม่ให้กินยาตามกำหนดก็แล้วกันนะ”

“ครับ” สมใจมองหมออย่างชื่นชมและเคารพบูชา

“ไหนว่าปลุกผักกัน พาหมอไปดูซิ”

“ทางหลังบ้านครับ ตามพวกเรามาเลย”

หมอถึงกับอุทานอย่างไม่น่าเชื่อสายตาว่าไร่ผักอันกว้างใหญ่พอสมควรนี้ จะเป็นฝีมือและแรงกายของเด็กๆทั้ง 6 คนนี้

“พวกเธอทำกันมานานหรือยังนี่”

“ดูเหมือนจะเดือนกว่าๆแล้วครับ” ไกรตอบ รู้สึกปลื้มใจที่สายตาของหมอนั้นบอกความชื่นชมในผลงานเต็มที่

“พวกเราจะดูแลให้ดีที่สุดเลยครับ จะได้ขายมีเงินให้หมอมากๆ”

คุณหมอยิ้มพูดว่า “ดูแลกันไว้ให้ดีที่สุดนะ ไม่มีสิ่งใดที่พวกเราทำแล้วไม่ได้ผลตอบแทน”

ตั้งแต่นั้นอาการของแม่ก็ดีขึ้นเรื่อยๆ หมอมาทุกตอนเย็นมีได้ขาด ผักก็เติบโตขึ้นตามเวลาทุกวัน แต่งออกลูกเท่าๆ ข้อมือ มะเขือออกลูกพราวไปทั้งต้น ผักกาดก็อวบขาว รอกการเก็บไปขายได้ทันที

แม่เดินเหินไปมาได้เป็นปกติ แม้จะยังไม่แข็งแรงนัก กินข้าวได้มากขึ้น มีน้ำมีนวลขึ้นเรื่อยๆ หมอนั้นหลังจากเสร็จจากตรวจร่างกายแม่ทุกวันแล้ว ก็จะมาดูสวนผัก และคุยกับเด็กๆ ทุกวัน ไม่มีใครเสียดายว่าจะต้องเสียเงินให้หมอหมด หมอใจดีจนเป็นที่รักใคร่ของเด็กๆ

ผักงวดแรกถูกเก็บกันอย่างพลัดพลัด หมอก็พลอยสนุกไปกับเด็กๆ ด้วย แม่เอาผักไปขายในตลาดในวันรุ่งขึ้น ตอนเย็นแม่มาตามเด็กๆ ไปพบหมอที่แคร่ไม้ไผ่ได้ต้นมะม่วงหน้าบ้าน

“แม่ก็ไม่ทราบ ไปซื้แล้วลูกๆ จะโชคดี” แม่หน้าตายิ้มแย้มผ่องใส ดูเหมือนจะหายขาดจากโรคโดยสิ้นเชิง แต่แม่ก็ยังกินยาตามหมอสั่งทุกวัน

เด็กๆ มานั่งรวมกับหมอที่แคร่ หมอยิ้มกับทุกคนด้วยสายตาแสดงความชื่นชมและเอ็นดู

“จำได้มั๊ยหมอเคยพูดว่า ไม่มีสิ่งใดที่พวกเราทำแล้วไม่มีสิ่งตอบแทน”

“จำได้ครับ” สมใจตอบ รู้สึกในชีวิตมีความสุขพร้อมมูลก็ตอนนี้เอง แม่หายเป็นปกติ มีเพื่อนที่รักกันจริงๆ แล้วยังมีหมอที่ใจดีอีกด้วย

“ตอนนี้ผลงานของพวกเราออกมาแล้ว” หมอหันไปพยักหน้ากับแม่ แม่ควักเงินออกจากสะเอว แจกไปแดงๆ ให้เด็กๆ ทุกคน คนละ 1 ใบ

“แม่ขายผักทั้งวัน ได้มาหกร้อยกว่าบาท ให้คนละร้อยก่อน เศษอยู่ที่บ้านจะทุกคน เอาไว้ทอนครั้งต่อไป”

“หมอไม่เอาเงินหรือครับ เราตกลงกันแล้วนะ แม้ว่าเงินขายผักจะให้หมอหมด”

สนใจถามขึ้นอย่างกลางแคลงใจ หมอหัวเราะเบา ๆ พูดว่า

“หมอนั้น บางทีก็เอาเงิน แต่ไม่ใช่ว่าทุกคนไป คนจนคนรวยเราก็รักษาให้ แต่เชื่อว่าจนรวยหมอจะเก็บเงินทั้งนั้นนะหนู”

เด็ก ๆ กราบที่ตักของหมอทุกคน แม่บอกเสริมอีกว่า

“หมอจะซื้อเสื้อผ้ามาแจกลูก ๆ ทุกคน โหมทย์และใจก็ได้ชุดนักเรียน คนอื่น ๆ ก็จะได้ชุดใส่เที่ยวเวลามีงาน”

หมอพยักหน้าพูดว่า “หมอเห็นความพยายามของพวกเราแล้วอยากสนับสนุน ให้เต็มที่ ผักก็คงจะเก็บขายได้อีกหลายงวด พวกเธอมีเงินกันคนละหลายร้อยแน่”

เปิดเทอมอีกครั้ง สมใจกับโมทย์เดินเคียงกันไปโรงเรียน สวมเสื้อ กางเกง ถุงเท้า รองเท้า สะอาดเรียบร้อย หน้าตาของทั้งสองคนส่องใสด้วยความสุข เพื่อน ๆ แต่งกายด้วยผ้าสีสวย สะอาดไปส่งโรงเรียนกันเป็นแถว

นับแต่นี้สมใจจะกลายเป็นคนละคน กับสมใจเมื่อปีที่แล้ว ตั้งใจไว้แล้วว่า จะเริ่มเรียนให้จริงจัง และหากครูเพิกเฉยให้เล่าเรื่องในระหว่างปิดเทอม สมใจจะลุกขึ้น เล่าให้เพื่อน ๆ ฟังอย่างฉะฉานทันที

ตัวอย่างที่ 3³

เรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด

³ สุวรรณิ สุคนธา. เรื่องของน้ำพุ บันทึกหน้าที่ 2. (กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2517). หน้า 34 - 46.

บันทึกหน้าที่สอง

สุวรรณ สุคนธา

เมื่อแม่มาถึงนั้นผมกำลังถูกสอบสวน ต่อหน้าตำรวจเจ้าของคดีและเจ้าทุกข์
แรกที่เห็นหน้าแม่ผมนึกสงสารแม่จนบอกไม่ถูก แต่เหตุการณ์ก็ได้ล่วงเลยมาจนถึงขั้น
นี้แล้ว ที่จะปิดแม่ต่อไปเห็นจะไม่มีหวัง

หนังสือพิมพ์ที่พิมพ์รูปผมลงในข่าวใหญ่หน้าหนึ่งซ้ำพาดหัวตัวไม่เบื่อเรื่อง
ผมถูกเขาเรียกว่าเป็นชิปปี้

มันเป็นคำที่ผมได้ยินแล้วไม่พอใจเลยสักนิดเป็นบางครั้งเท่านั้นหรอก เพราะ
บางหนผมก็พอใจกับสมญานามนี้ไม่น้อย ฟังกระเดียดไปข้างฝรั่งอยู่ เด็กรุ่นผมได้เห็น
ได้ยินวัฒนธรรมของฝรั่งมาตั้งแต่เกิด เรียกว่าพอรู้ความพ่อแม่ผมก็ฟังเพลงฝรั่ง - - ใช้
เพลงฝรั่งกล่อมผมมาตั้งแต่หัวเท่ากำปั้น

นั่นเป็นเหตุการณ์ตั้งแต่ผมยังเล็ก ๆ ที่ผมมีพ่อเมื่อผมอายุได้สักสิบขวบ หรือ
กว่านั้นผมไม่อยากจะจดจำ พ่อกับแม่แยกทางเดินอย่างเด็ดขาด และทั้งพ่อและแม่ต่าง
ขัดทอดความผิดให้แก่กันและกัน

ผมว่า มันก็คงจะไ้ความเบื่อนั้นแหละเป็นปฐมเหตุ ยากอยู่ที่คนเราจะกิน
จะนอน เห็นหน้าค่าตากันอยู่ทุกวันกว่าสิบปีโดยไม่เอือมระอา

คนสมัยใหม่เขาเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องอดทนเพื่อลูก ต่างก็หาความสุขใส่ตัว
ให้มากที่สุด ในฐานะที่ได้มีชีวิตไว้ใช้กับเขาชีวิตหนึ่ง ก็น่าจะใช้มันให้เพลิดเพลิน ให้มี
ความสุขเท่าที่จะทำได้

เหตุผลของพ่อแม่ก็ฟังได้อยู่หรอก แต่ผลที่เกิดขึ้นกับตัวผมนั้น อาจจะเป็น
เหตุหนึ่งที่ทำให้ผมต้องมานั่งต่อหน้าโจทก์และเจ้าทุกข์ก็ได้

แม่มองผมด้วยสายตาที่เหมือนจะถามว่าเหตุใดผมจึงทำตัวเช่นนั้น

ผมไม่มีคำตอบ มีแต่น้ำตาคลอหน่วยอยู่ในดวงตา

เจ้าทุกข์หักทายเป็นแม่อย่างดี เขาเป็นพ่อของเพื่อนสนิทกับผมเอง เขาบอก
กับแม่ว่าที่ทำเช่นนั้นเพื่อจะตัดสันดานพวกผม

“มันมั่วกันนัก”

“เด็กพวกนี้พูดไม่รู้เรื่องเลยเมื่อถูกจับ เพราะเมายา ซ้ำยังดูหมิ่นเจ้าหน้าที่”

ศักดิ์ศรีของตำรวจนั้นยิ่งใหญ่ เพราะเป็นเจ้าพนักงานของบ้านเมือง เป็นผู้พิทักษ์สันติสุขของประชาชน

แม่พยักหน้าเรียกผมไปพบสองต่อสอง ห่างกันจนเชื่อว่าตำรวจและเจ้าทุกข์จะไม่ได้ยินที่เราพูด

แม่ถามผมว่า

“ทำจริงอย่างเขาว่าหรือเปล่า”

เป็นคำถามที่ผมไม่อยากได้ยินเลย เพราะผมไม่รู้จะคิดค้นหาคำตอบดี ๆ มาให้ถูกใจแม่ได้อย่างไร

ผมรักแม่ อยากเอาใจแม่ ไม่ให้แม่ทุกข์ใจ แต่ทุกอย่างที่ผมทำกลับกลายเป็นตรงข้ามทั้งหมด

แม่กอดไหล่ผมไว้ คงนึกอยากจูบเหมือนเมื่อผมยังเป็นเด็กเล็ก ๆ แต่ผมโตเกินกว่าที่แม่จะทำเช่นนั้น

ผมสูงกว่าแม่เสียอีก ทั้งที่แม่เป็นผู้หญิงสูงมาก

“บอกแม่ซิ”

“ผมไปที่นั่นจริงฮะ”

“ไปทำไม”

“ไม่อยากกลับบ้าน เบื่อบ้าน”

ผมเห็นแววตาของแม่แล้วอยากจะเอาคำพูดนั้นกลับคืนมานัก

ผู้ปกครองของเด็กอื่นทยอยกันเข้ามา ต่างก็ได้ถามกันแซ่ด พอตำรวจเรียกตัวผู้ต้องหาพบก็พากันร้องไห้ บางคนถึงกับสะอึกสะอื้น ผมดีใจที่แม่เพียงแต่น้ำตาคลอไม่เหมือนแม่ของเด็กผู้หญิงพวกนั้น หรือเพราะว่าเขาอาจจะเคราะห์ร้ายมีลูกเป็นผู้หญิงก็ได้

เพราะผู้หญิงเสียหายมากกว่าผู้ชาย ผมคิดตามประสาเด็กอย่างผม คิดง่าย ๆ อย่างธรรมชาติ เมื่อมีเรื่องมั่วกันเช่นนี้ ผู้หญิงอาจท้องได้ แต่ผมเปล่า

ผมเกลียดคุณแม่ของพวกเขาเพื่อน หน้าตาก็ดีกันทั้งนั้น แต่งเนื้อแต่งตัวก็ดี แต่มีอยู่คนเดียวที่มาพร้อมหน้ากันทั้งพ่อและแม่ คือพ่อแม่ของไอ้ออด นอกนั้นล้วนแต่เกิดกรณียาร้างกันทั้งนั้น

ผมไม่อยากจะได้ชื่อว่ามีชื่อเสียงเพราะพ่อแม่หย่ากัน แต่มันก็เป็นไปแล้ว ทุกคนไม่มีใครตั้งใจมีเรื่องราวจนถึงอย่างนี้เลย

เรื่องเกิดขึ้นตรงที่ว่าพวกผู้หญิงของเราพากันร้องกรี๊ด ๆ ด้วยฤทธิ์ยา เราเปิดเพลงดัง ลั่น ชาวบ้านหนวกหูและในที่สุดตำรวจก็มาพบเราจนได้ ผมไม่อยากเล่าถึงรายละเอียด เอาอย่างคร่าว ๆ ว่าเรามั่วกันหนักไปหน่อย และเรื่องจบลงที่ห้องขัง

เมื่อคืนนี้ผมโดยสอบสวนเดี่ยว ผู้พิทักษ์สันติเส่งงานผมแทบวายปวง ใครว่าตำรวจยุคนี้ไม่มีการซ้อม ผมขอยืนยันว่ามีจริง แต่ผมไม่โทษใคร บางทีผมอาจจะกวนโทโสเขามากไปหน่อยก็ได้ ดูเขามันตื่นดีที่ได้เตะผมตรงท้องน้อย เตะผมที่คาง และล้วงไปดึงไข่ผมในกางเกง

เขาให้ผมสารภาพว่าผมทำผิดจริง เจ้าทุกข์หรือพ่อของเพื่อนผมให้การว่ามีของในบ้านหายไป เป็นเครื่องแต่งบ้านชนิดที่ยกย้ายไปจำหน่ายได้ ก็ไอ้เพื่อนผมนั่นแหละเป็นตัวการ มันว่าของพ่อก็เหมือนของลูก พวกเราก็เห็นชอบด้วย เอาของเหล่านั้นไปจำหน่ายเอาเงินมากินกันในบ้านนั้น เป็นบ้านที่ปิดตาย ด้วยว่าพ่อของเพื่อนผมคนนั้นมีบ้านหลายแห่ง เขารวยว่ายังงั้นเถอะ

เราจะจะมีชีวิตกันอย่างบันเทิงทีเดียว เรามีผู้หญิง มีภรรยา มีบุหรีกันตลอดเวลา มียา มีเพลงและมีเงินพอซื้ออาหารอย่างฟุ่มเฟือย ไอ้ยาวบอกผมว่ายังมีของที่พอจะขายกินไปได้อีกนาน

มันเล่าให้ผมฟังว่ามันเกลียดพ่อ พ่อร่ำรวยสิ้นเหลือแต่ปล่อยให้แม่ต้องหาเลี้ยงตัวเอง ยากจน เพราะเป็นความคิดที่แม่ของมันแก่แล้วและมีลูกหลายคน พ่อมีเมียสาวคนใหม่ที่สวยสะพร่ง หน้าไม่เหี่ยวผมไม่หงอกเหมือนแม่

เมียแก่ก็เหมือนรถยนต์เก่า ผมคิด ที่ไหนจะใช้ขับซีได้ดีเหมือนรถยนต์สปอร์ตรุ่นใหม่ ๆ

ถึงจะเป็นนักโบราณคดีก็เถอะ เมียแก่อย่อมไม่เป็นที่พึงปรารถนา

เด็กผู้หญิงสี่คนที่มาอยู่กับพวกเรานั้น ล้วนมีปัญหาคล้ายคลึงกัน ฉะนั้นจะไม่ให้เรารักและลงเรือลำเดียวกันได้อย่างไร เป็นตายเราก็คงจะไม่ยอมแยกจากกันอย่างเด็ดขาด

ทุกคนที่ถูกจับไปในวันนี้หมายความว่าได้ประกันตัวกันทุกคน ความผิดของเราไม่ได้อยู่ในชั้นหนักหนา กะอีเรื่องมั่วสมกันสุบก็งูซา พวกผู้ใหญ่สุบมาก่อนหน้าเรา เรื่องมั่วควาโลก็ยพวกผู้ใหญ่ก็ทำให้เราเห็นตำตาทันอยู่ทุกวันจะไม่ให้เราหนีก้อยากบ้าง เขียวหรือ

ผมอยากถามพวกผู้ใหญ่หน่อย ไอ้เรื่องและทะเลต่าง ๆ เราเห็นกันมาแต่เล็กแต่น้อยจนเป็นเรื่องธรรมดา หนังสือพิมพ์ก็ยกย่องพวกคนกลางคืนที่ชอบมั่วเหล่านี้ราวกับเป็นฮีโร่ เรื่องอื้อฉาวประเภทนี้เราคุ้นกับมันอย่างดีแล้ว

เมื่อพวกผมจะทำกันบ้าง ผู้ใหญ่ทำไมถึงเดือดร้อนกันนัก

ผมอยากรู้ และผมก็จะขอร้องที่บันทึกตรงบรรทัดนี้ใครจะตอบผมได้บ้าง นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาจะตอบไหม

เรื่องโก่งกินก็เหมือนกัน เมื่อผมโตขึ้นมีอำนาจที่จะกดโก่งได้ผมก็ไม่รอช้าที่จะทำ ก็คนโตในเมืองเราก็ล้วนแต่มีเบื้องหลังตุ ๆ กันทั้งนั้น เขาก็ยังอยู่ในสังคมได้อย่างเชิดหน้าชูตา มีเกียรติยศมีชื่อเสียงและร่ำรวย

เป็นเรื่องธรรมดาที่ผมจะทำแน่เมื่อโตขึ้น

วันนั้นผู้ปกครองทุกคนกลับไปอย่างผิดหวัง พวกเราจะต้องอยู่ในห้องขังอีกคืนหนึ่ง หรือจะสักก็คืนก็ยังไม่รู้ ผมเสียวเรื่องโดนซ้อม เขาซ้อมผมเหมือนผมเป็นเป็นอาชญากร แต่เขาอาจจะต้องการให้ผมเข็ดหลาบก็ได้ผมนึกถึงแม่จะตีจะด่าผมอย่างไรก็ไม่เท่าตำรวจซ้อม มันเจ็บอย่างชนิดที่ผมไม่อยากนึกถึงอีกต่อไป

ทัศนคติของคนอื่นลงนั้นไม่ใช่อย่างกรุณาเหมือนแม่เลย... ผมเพิ่งรู้ ไ้อัยาวที่ว่าเกลียดพ่อหนักก็เพิ่งรู้ ไ้อ้เบ้ม ไ้อ้กิวก็เพิ่งจะรู้ ไ้อ้คนสุดท้ายโดนหนักหน่อย ถึงกับพันร้วง

แต่ก็สับสนว่ามันจะทำผิดอีกทันทีที่ได้ออกไปจากโรงพัก มันว่าจะประท้วงพอ

มันว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ของมัน

ก็แปลกดี ผมนึก เมื่อเราหยิกตัวเรา เราก็จะรู้สึกเจ็บ เหตุไฉนไอ้ตัวก็จึงว่า
ร่างกายไม่ใช่ของมัน ผมว่าเป็นของเราอยู่ทุกอณู

แม่บอกให้ผมทำตัวดี ๆ อย่าตีอกกับตำรวจ อย่าพูดจากวนโมโห เพราะคนเรา
ก็ต้องมีอารมณ์กันทั้งนั้น แม้แต่ตัวผมเองไม่ใช่หรือ แม่ถามผมอย่างนั้น และสอนผม
อย่างที่เคยได้สอนมาแล้วตั้งแต่เล็กจนรุ่นหนุ่ม

“พรุ่งนี้แม่จะมาอีก” แม่บอกผม

“แม่ทำงานก่อนแล้วค่อยมาก็ได้” ผมบอกอย่างถูกผู้ชายที่เพิ่งรับผิดชอบตัว
เองเต็มที่ ผมรู้ว่าถ้าแม่มีเรื่องแม่ก็จะทำงานไม่ได้

ถ้าแม่ทำงานไม่ได้ หมายถึงว่าผมและพี่น้องอีกหลายคนจะต้องพลอยไม่มี
กินมีใช้ไปด้วย

ผมสงสารแม่ แม่เหลียวมาดูผมจนลับตา ผมเห็นเงาหน้าต่าง ๆ ที่นัยน์ตา
วันนั้นแม่แต่งสีชมพูสวยเหมือนกลีบดอกบัว มันเข้ากันกับรหัสน้ำตาลอ่อนที่แม่ซิบ ผม
รู้ว่าคืนนี้แม่จะนอนไม่หลับเลย

วันรุ่งขึ้นผมหวังที่จะได้ประกัน ตำรวจทำสำเนาส่งศาล เราถูกส่งตัวไปศาล
เด็กทั้งหมด พวกผู้หญิงร้องไห้ บางคนด่าตำรวจ บางคนด่าพ่อแม่แล้วแต่ใครจะมีความ
โน้มเอียงไปทางด้านไหน

พวกผู้ชายถูกยัดเข้าไปไว้ใต้ตุณศาล ซึ่งมีเยาวชนประเภทและชนิดต่าง ๆ
รวมกันอยู่ในห้องนั้นเต็ม ไม่ใช่มีแต่พวกเราเท่านั้นที่ทำผิด พ่อพวกเราเข้าไปไต่เด็กคน
หนึ่งก็เกรงเข้ามาหาผมด้วยมदनักเลงเต็มตัว

“ลื้อโดนอะไรวะ”

“สูบกัญชา ช่องโจร ลักทรัพย์”

“เฮ้ย เรื่องเล็ก ” มันว่าขึ้นอย่างผู้สันต์กรณี “ของอ้าวโดนข้อหาอะไรรู้มั้ละ”

ผมตอบว่าใครจะไปรู้

“มึงยวนหรือ” มันเปลี่ยนสรรพนามทันที

“เปล่า...ผมพูดจริง”

“อ้อ...ผู้ดี พุดผม” มันมองผมตั้งแต่หัวจดตีน “รู้มั๊ยล่ะ ภูโตนซื้อหาฆ่าคน”
ผมมองนัยน์ตามันก็รู้ว่ามันคงฆ่าคนได้จริง แม่ผมเคยสอนให้ผมดูลักษณะคน
ไอ้เนี่ยมันเข้าลักษณะอย่างที่ผมบอก

ผมรู้ได้ตรงนัยน์ตา นัยน์ตาของบางคนมีแววกระหายเหมือนสัตว์ป่า

“กูมาจากบ้านเมตตา...มึงก็ต้องโดนเหมือนกัน ไอ้บ้านเมตตานี้กูอยาก
เปลี่ยนเป็นบ้านทารุณ แต่เชื่อว่าบ้านเมตตาก็ยังดีกว่าบางนา กูว่าภูโตนบางนาแน่ อย่าง
มึงเขาแค่กักไว้บ้านเมตตา”

“ผมจะประกันตัววันนี้” ผมบอกเมื่อตะกี้ผมเห็นผู้ปกครองของพวกเขาวิ่ง
กันวุ่น คงต้องหยุดทำมาหากินไปตาม ๆ กัน

“จ้างก็ไม่ได้ เชื้อเหอะวะ มึงชื่อไร”

ผมบอกชื่อ

“เออ...กูจะดูแลมึงเอง” มันรับปากทั้งที่ผมยังไม่แน่ใจว่าจะเข้าบ้านเมตตา
หรือไม่ ชื่อฟังดูเหมือนชื่อดาราหนึ่งคืออยู่หุรอก แต่ฟังดูแล้วไม่น่าเข้าไปนัก

แต่ในที่สุด ผมก็ถูกส่งไปอยู่บ้านเมตตาจริง ๆ ฝ่ายหญิงนั้นร้องไห้
กันระงมเมื่อเข้าบ้านปรานี เมตตา - ปรานี ชื่อเข้ากันดีพิลึก เหมือนพระอาทิตย์คู่กับ
พระจันทร์

ผมถูกส่งตัวไปสืบเสาะ คือประวัติทั้งหมดของผม ความเป็นอยู่ พ่อแม่ และอื่น ๆ
ผมถูกส่งไปหาจิตแพทย์ - นักจิตวิทยา

แม่ผมก็โดนสอบสวนเข้าไปด้วย ผู้ปกครองทุกคนโดนด้วยกันทั้งนั้น

ก็อยากเลี้ยงพวกเราไม่ดี ให้คนอื่นเขาอบรมอีกหนก็ดีเหมือนกัน

ผมถูกร้อนผมจนสิ้น เชื่อแน่ว่าจะแต่งมัดไม้ได้ไปอีกนาน จำต้องจำแลง
เป็นเตีปเข้าไว้ก่อนจนกว่าผมจะยาวถ้าไม่ซื้อวิกมาใส่ เราได้เสื้อผ้าของหลวง เป็นเสื้อ
คอกลมสีขาวมอ กางเกงดำหลวมโพรก เราต้องเอาชายเสื้อใส่ไว้ในกางเกง และเรากิน
ข้าวแดง ใหม่ ๆ ผมกินไม่ได้เลย แต่ครั้นหลายวันเข้าก็อร่อยดี

ผมได้เพื่อนใหม่อีกหลายคน เป็นผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่าง ๆ ผมเรียนรู้วิธีการขโมยรถยนต์ วิธีการจัดแจงและอื่น ๆ ที่โรงเรียนไม่มีสอน ผมเชื่อว่าถ้าผมได้ออกไปเมื่อไร เราคงตั้งชองโจรกันได้อย่างที่ตำรวจตั้งข้อหาเราได้แน่ ๆ

ผมเริ่มมือเป็นหิด แต่หิดมันก็เรื่องเล็ก น้ำท่าเราไม่ค่อยมีอาบเท่าไรนัก

ผมปลอบแม่ทุกวันว่าอย่าเป็นห่วงผมมากนัก ผมเป็นลูกผู้ชาย และลูกผู้ชายย่อมจะทนได้ในเรื่องเล็กน้อยเพียงเท่านี้

ผมกะว่าได้ออกไปเมื่อไรละก็ ผมจะฉลองให้สนุกสนาน แต่จะพยายามระวังไม่ให้มีการดั่งอะอะจนเกิดเรื่องอย่างครั้งที่แล้ว

หวังว่าเวลานั้นคงจะมาถึงอีกไม่นานเท่าไร ผมบอกแม่...และแม่ก็ปลอบผมเช่นเดียวกัน

ผมบอกแล้วว่าหิดเรื่องเล็ก เรื่องอาหารเรื่องน้ำและอื่น ๆ ก็เรื่องเล็ก ผมเป็นชายชาติวีรบุรุษ แม่อย่าห่วงผมเลย

ผมจะได้ออกแน่ในวันหนึ่ง ผมบอกแม่อย่างนั้น

1 มีนาคม 2525

คำถามท้ายบท

1. บันเทิงคดีประเภทสมจริง คืออะไร เกี่ยวข้องกับการเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก ในเนื้อหาใดบ้าง จงอธิบาย
2. เราสามารถเลือกเรื่องประเภทใดมาเขียนบันเทิงคดีประเภทสมจริงได้บ้าง จงอธิบาย
3. ปัญหาของมนุษย์มีอะไรบ้าง เราจับจุดมาเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กชนิดนี้ได้อย่างไร จงอธิบาย
4. วุฒิกาวะ คืออะไร เรื่องเช่นนี้เขียนเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กได้ในด้านใด จงอธิบาย
5. ฝึกเขียนบันเทิงคดีประเภทสมจริง
6. ฝึกเขียนเรื่องเกี่ยวกับการยอมรับฐานะในสังคม
7. ฝึกเขียนเรื่องเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์
8. ฝึกเขียนเรื่องเกี่ยวกับวุฒิกาวะ